מאי מיבעי ליה למימרא כזית וכזית הוה ליה למיתני כזית וכזית פרטא כזית וכזית וכזית וכזית מלתא אגב מלתא כזית כזית לפרטא הא כזית וכזית לגמרי אגב מיבעי ליה. ועיין מיפקיטו דבעינן לעיל כזית כזית תנן או כזית וכזית תנן ב"מ דכזית וכזית תנן. ומהכא ממרינן בגמ' דהמוהל לתפילו בקדושין (דף מז.) ובגמרא דשבועת הפקדון (שבועות לח.) לרבי היא דאמר ל"ש כזית כזית ל"ש כזית וכזית פרטא הוי: **ליענא לחריגא** [לח] גרסינן: **ויקץ כישן** (ו) **פיגול.** כיון שנמלא מלי זית לרמשן [י] מלי זית לחרון שהוא מינו ניעול מנגנו ומבטולו שנלטרף [יא] עם חוץ למקומו לפסול ולא לפגל ולחוד מלטרף עם זה לפגל ובטל לו מלי זית לחוץ למקומו מלהוסיף מידי פיגול למין מלי זית מועיל במקום נלטרף עם שלמו לפסול ולא לחמרי כבר ויפרד ממנו: **עירוב מחשבות הוי.** מכיון שנלטרף שוב לא ילד [יב]: **לרמשן.** המערובות הזה תורת לרמשן עליו לעשות מגנו שני דהא מיכא שיעורא דלרמשן בגוויה ליתן טומלה: **חלקן זה שני וזה שני.** שהרי בכל לחד מלי שיעור לרמשן ומלי שיעור לשני ותנן לקמן בשמעתא [יב] לרמשן ושני מלטרפין לטמא בקל שבשניהם: **פא חור ועירבן לרמשן.** כדמסיים ולזיל מגופא דמתני' אלמא כשחזר ומלא לת מינו ניעול מלירוף לשלישו מינו: **נפל זה בעלמו וזה בעלמו.** כשנסתלק לרמשן נפל לחבירו עליה פסלה [יג] ולא טימלה ליעשות שניה שכשנפל לחלד לא היה בו כדיה לרמשן וכשנפל חבירו כבר נסתלק זה: **נפלו שניהם לאחד.** וה"ה זה לחד לא מס נפל השני נעוד לרמשן עליה שניהם כחלד קרי ליה: **עשאה שנים.** אלמא הדרי ומלטרפי לרמשן שזה ושזה: **הפס אינה שיעורה.** מעיקרא [יד] שלם הוא ומחלק הלכך כשחזר ועירבו חזר שמו עליו: **אלא כלא.** מעיקרא אלי זית פגול ואלי זית פסול לא נקרא שם פגול עליו כי לא שם פסול הלכך כי הדר אלי [זית] זומן לא פקע שם פגול למיכל כי הדר אלי זית פסול לא נקרא שם פגול עליו כי לא שם פסול הלכך כי הדר אלי [זית] זומן לא פקע שם פגול למיכל כי הדר אלי זית פסול לא נקרא שם פגול: ס"ג **לאוכל** [יח] **אלי כיזה שנטמא כאב הטומאה ואלי כיזה אחרת שנטמא בולד הטומאה מלטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם כשאוכל מקצת אלי זית מכל אחד מהן ונמלא בו כדי אכילת פרס מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם** [יט] **כיזה אחרת שנטמא בולד הטומאה מלטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם.** אס נגע בתרומה פסלה ולא טומאה לזיכא כשיעור מן לרמשן. מאי לאו אפי' חזר והשלים השתא כזית וכזית כללא כזית למחר בחוץ מיבעיא [א] (לישנא אחרינא כזית למחר בחוץ פרטא כזית כזית [ב] מיבעיא) איתמר חצי זית חוץ לזמנו חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו אמר רבא [א] ויקץ [ג] כישן הפיגול ורב המנונא אמר עירוב מחשבות הוי אמר רבא מנא אמינא לה דתנן [ג] כביצה אוכל ראשון וכביצה אוכל שני שבללן זה בזה ראשון חלקן זה שני וזה שני הא חזר ועירבן ראשון הוי ממאי מדקתני סיפא [ג] נפל זה בעצמו [ג] וזה בעצמו על כבר של תרומה פסלוה נפלו שניהן כאחת עשאוה שניה ורב המנונא אמר [ד] התם איכא שיעורא הכא ליכא שיעורא אמר רב המנונא מנא אמינא לה דתנן [ג] **האוכל** שנטמא באב הטומאה ושנטמא בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר מלייה דלמא [ה] דלא הדר מלייה כי אתא רב דימי אמר חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו אמר רב קפרא פיגול אין [ו] חצי זית מועיל במקום כזית כי אתא רבין אמר חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו תני בר קפרא פיגול אין [ו] חצי זית מועיל במקום כזית רב אשי מתני הכי [ה] חצי זית חוץ לזמנו וכזית חציו חוץ [ו] למקומו וחציו חוץ לזמנו תני בר קפרא פיגול אין [ו] חצי [ה] זית מועיל במקום כזית אמר רבי יצחק [ז] חישב שיאכלוהו כלבים למחר פיגול דכתיב [ו] ואת איזבל יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל מתקיף לה רבי אמי אלא מעתה [ז] חישב שתאכלהו אש למחר דכתיב [ח] תאכלהו אש לא נופח ה"נ דפיגול וכי תימא הכי נמי והתנן לאכול בחצי זית ולהקטיר חצי [ט] כזית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין [י] אי דאפקה בלשון אכילה ה"נ הכא במאי עסקינן דאפקה בלשון הקטרה דלשון אכילה לחוד ולשון הקטרה לחוד בעי רב אשי [י] חישב לאכול כזית בשני בני אדם מהו בתר מחשבה אזלינן דאיכא [יא] שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין **ואת איזבל יאכלו הכלבים.** [יח] הא פגיטא ליה דסייכא ליה גבי דהמה בדבר הרמוי לה לכלמיב [כ] תהיה כל מבוסתך [לט] לאכול אלא מאכילת נבר מייתי רמיה [לו]: **דכתיב האכלהו אש לא נופח.** תימה הלא מייתי קרא לחם האכל יאכל דנפחי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילה אחת שלם ואחת אכילה מוצה (לעיל יג:) וכתיב (ויקרא ו) אשר תאכל האש את העולה וי"ל לחם דגבוה פגיטא ליה דשמה אכילה ובכל [לח] מקום אין אכילה והקטרה מצטרפין [ט] אבל [מ] השתא דאמרת דכל אכילה אם שמה אכילה קגיא ליה לאפי אין מצטרפין: **שאין אכילה והקטרה מצטרפין.** מריש הוה מגינא למידק דקתני להקטיר דבר שדרכו להקטיר הא דבר שאין דרכו להקטיר לא אלמא אכילה אם לא שמה אכילה: **ויקץ כישן הפיגול.** לא שייך הכא אלא אין מינו ועיעור [מא] **עירוב מחשבות הוי.** [כ] שאין הפסול מניח הפיגול ליפרד מעליו: **הא** חזר ועירבן **ראשון הוי.** תימה אם עניו זה אלא זה דגבי קרבן כשאחר אלי זית חוץ למקומו ואלי זית חוץ לזמנו הרי כבר נפסל הקרבן ואינו חוזר ונעשה פיגול אבל אלי בילה לרמשן ואלי בילה שני שנתערבו דנעשה שני אין הטעם לפי שנתבטל אלי בילה לרמשן אלא משום דאין לו כח לטמאות בפני עלמו הלכך כשילטרף עמו אלי בילה לרמשן למה לי יהא לרמשן [ו]: **נפלו שניהם באחד עשאוה שניה.**

למ"ד יש נוגע מוחר [לא] ונוגע: **התם איכא שיעורא.** פי' בקונטרס מעיקרא שיעור שלם הוה ונחלק הלכך כשחזר ועירבו שמו חזר עליו אבל הכא מעיקרא אלי זית פיגול ואלי זית פסול לא נקרא שם פיגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדר אלי זית פסול לא נקרא שם פיגול. ולפירוש זה הוה ליה למימר התם הוה ליה שיעורא הכא לא הוה ליה שיעורא ומפרש ר"ת אלי זית שיעורא שים מן השני כשיעור לפיכך מניח לו לרמשן להפרד מעליו והלך [לב] לו להתחבר אבל רמשן אחר זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו הכא ליכא שיעורא מן הפסול ואין מניח לו לפיגול להפרד מעליו: **אמר רב המנונא מנא אמינא לה דתנן האוכל שנטמא באב הטומאה.** פירש בו כגיזה ושנטמא בולד הטומאה, פירוש אלי זית כמלא עדשה ואלי זית כמלא עדשה שניהם בו כגיזה, מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם, ואלי זית מן הרמשן ואלי זית מן השני מצטרפין לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר מלייה מן הרמשן ומס עליו אלמא כיון דליכא שיעורא מן השני אין מניח לו לרמשן להפרד מעליו ליל לו אבל רמשן מבילו ומשני אלמא דלא הדר מלייה. ואין לומר שם שנטמא שנטלה חזרה ויעורה להכא לא נטלה והכא טעמא משום דאין [לג] להפרד ממנו [לד] ולפי רבינו מס פירשתי לא ליכא למה שפירש בקונטרס דאוכל מקצל טומאה נכל שהות והתרכתי בפרק קמא דתמורה דאמר ליה רבי יוחנן לתנא אשא תיתני מימר דבדיבורייה עושה מעשה, וכן חסמה בקול חשוב מעשה וטעמא משום דבדיבורייה מתעביד מעשה אבל אם אין צריך דבור אלא מחשבה בלב ניחא (ובירושלמי אי במחשבה בלא דיבור היכי לקיימי דע שחישב מאני) במחשבה לבדה מיפסיל בלא דיבור ניחא כיון שלא הוצרך הדיבור אלא לפי שעל ידי כך אנו יודעין שפסלו במחשבה אבל הפסול לא נקבע על ידי דיבור אלא על ידי המחשבה. ומיהו ברוב ספרים כזבחים גרסינן רבי יצחי ומצי למימר דאף על פי שיכול לתרץ דהתם בדיבורייה מתעביד מעשה רוצה להעמיד רבי יצחי אף כריש לקיש דפסיר חסמה בקול. והרב רבי חיים היה אומר דלא חשיב בדבורו מתעביד מעשה מה שנפסל במחשבתו דמתחלה כמו כן אנו היה ראוי להקריבו לאכול עדיין עד שיקרבו מתירין אף על פי שמתחלה היה עומד ליקרב בבשר ונמור ועתה נפסל על ידו ואף על גב דמחשבה דשליחות יד הוי כדבור כדפרישנן מחשבה דקדשים נמי איכא למימר דכדיבור. וגם כן איתא בריש מנחות מחשבה דתרומה מיהא שניטלת במחשבה הוי בלא דיבור כדמוכח בפרק שבועות שתים תנין ולא כמו שמשמע פירוש הקונטרס דפרק בתרא דבכורות דבעי למימר דתרומה נמי בדבורא. עד כאן [שנמ"ק ג"ח דף מג.]:

מסורת הש"ס

ג) לישנא דקרא ויקץ כישן ה' (תהלים עח סה), ד) טהרות פ"ק מ"ב, ה) ג"ז שם מעילה יז:, ו) רע"ו תו' מנחות יז ד"ה דלא, ז) שמיני רפ"ט, ח) חולין קכד:, ט) [נקמן לו:: ד"ס שיאכלוהו כתבו הטעם ע"ש], י) ויקרא כה ז, יא) [עיין תו' מנחות יז: ד"ס לגי התעוררות רב כפונגיי להכפ]:

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה ויקץ כישן הפיגול וכו' ומבטלו לצירוף שמצרף וכו' ותחר ומצרף: (ד) ד"ה נטמא וכו' ופ"ת מי דלא וכו' בתוכו: (ה) ד"ה ס"ג ולזיל מלמד שמלטרפין היינו דוקא היכא:

שינויי נוסחאות

א) כה"ג ממקו וכן ליתא בל"ו רפ"ט וס"ק. ממנם בכתה"י [בכל מכ"ל ב'] ליתא. וכ"ג מכ"י, ועי' ל"ק ממקיים גירסתינו וכ"מ בק"נ: ב) ס"ו וכזית (ש"ם): ג) לעצמו וזה לעצמו (ש"ם. וכ"ה בכ"י וברה"ג) ד) אמר ליתא בל"ו וכתה"י, וכ' ק"ס שסוסיפיזו כנוסחת מכה"י: ה) כ"ל לא דלא. ותיבת למימ ממקמ (רא"ם). וכ"ה בכ"י וברה"י, אבל בתוכ' לכאורה) ו) ואין (כ"י ג) ז) כ"ל חוץ לזמנו וחציו חוץ למקומו (דק"ם). וכ' מ"ץ וקר"ף שכ"ה גירסת הרמב"ם עמ"ש: ח) כחצי (שמנ"י וצ"ק, וכ"ה במתני'): ט) כחצי (צ"ק): י) רבא כל"ל (ש"ם, וכ"ה בכ"י) ויע"ץ גורס רב אסי. ועי' רש"ס: יא) והא איכא כל"ל (*ש"ם): יב) הראשון את חצי זית האחרון (כתה"י וש"ם): יג) שנטרף עם של חוץ (*ש"ם, ועי' ב"ח) כ"ל ואינו מצטרף (גליון: יד) יעור כל"ל (*ש"ם): טו) בשמעתין דראשון (כתה"י): טז) פסלוה ולא טומאה (ש"ם): יז) מעיקרא שיעור שלם (*ש"ם, וכ"ה בתו'): יח) כ"ל אוכל (כ"י ב): יט) וחצי ביצה אחרת ממתק, וכ"ל ושנטמא בולד (כ"ה בכ"י וכן תיקן בש"ם) ולפי"ז לא נתפרש שיעור לאוכל שנטמא בולד, ומה כתב הגליון בש"ם לגומר וכו' ע"י"ש: כ) ראשון קאמר ואינו נעשה עוד (*ש"ם): כא) בתוכו (ש"ם): כב) שמיטמא (ב"ש) וכן פגיה הכ"מ בשבת לא ע"ש: בג) דאמרן (*ש"ם): כד) ואיצטריך בהדיה (*ש"ם): (*ב"ש): כו) להאכילה כל"ל (*ש"ם): כז) דגבוה (*ש"ם): כח) עם מחשבת אכילה אדם כל"ל (*ש"ם): כט) [כמו] בש"ם נוסף (ש"ם): דמחשבות הויין: ל) פר"ת שאין כל"ל (ש"ם): לא) [לא] כ"ל ורחוק (צ"ק): לב) ולילך (ב"ש): לג) דאין מניחו (ש"ם): לד) ממנו כדפיר"ת ולפי' שפרשתי (צ"ק): לה) הא דלא מייתי ראיה מקרא דולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל הבוראתה לאכול דהא פשיטא ליה דשייכא אכילה גבי בהמה וכו' (ש"ם. וכנ"ל בתוס' מנחות יז ע"ב): לו) הבוראתה כל"ל (רש"ש): לז) בש"ם נוסף דסד"א דגבי כלבים לאו אכילה היא: לח) ומכל כל"ל (ש"ם): מל) אבל השתא וכו' עי' שפ"ח שכ' לפי' זה מוכן ומקומו בש"ם שלפמ"ז מקומיים שם עמ"ש: מ) ועי' תוס' לקמן לו ב' ד"ה שיאכלוהו: מא) עי' בש"ע לעיל סוף יט:

שיטה מקובצת

מאי לאו אע"ג דהדר מלייה. פ"ה לפי שיעורו אפי' כו'. אבל קשה לר"ת על הא דפי' לתוכלים מקבלים טומאה בכל שהוא מכל דתמרינן בתגלחת (פ"ע מ"ח) גלי מעטעתן בתגלח ומביא פתוח מכביצה תוכלין, ולי מקבלין טומאה היאך תוכלין (לקו"ל) [הא קי"ל] לכל דבר מקבל טומאה אינו תוכל עד שיהא בו כביצה טומאה (פ"ע דף יט:), ולפי' [ר"ת] ניחא לעלמא דאפי' זית כזית מעיקרא [כשנטמא כאב הטומאה] אחר שנתלקט מן הרמשן ונסס עם [אחלי] הפני לפי [גיעו מלטרף עמו, לכיון] לגיכה שיעורא (כיון דהפני) [כפני] אין מניחו לרמשן להפרד ממנו ולילך לו אלל הרמשן מביאו. ותמי לע"ג הלל מלייה (לשון הר"ש ב"ר): **כי אתא רב דימי** וכו'. כלל המעוגה פ"ל מיהו הכא דמי לגי דלמו גבי מחבדי מלטרפין ולא מחברי לגמרי מכ מגיע אלי זית כזית מעיקרא ונסלי מלמד שמלטרפין (לעיל כט:), (ס"פ) [ס"מ] כי ליכא זמן בהדיא לגירוסי, וכיון למר לגלא דגם בעגין זה גיעו מחד ועיעור (ד)כיון שנסתלק נקבע בחלי זית זומן קמן, אלא לכבי מני אלי זית חוץ לזמנו [ואלי זית חוץ למקומו כו' (מהר"ם ז"ל): **חישב שיאכלוהו בלבים** כו'. ופ"ה והלא בפרק כל הפסולים כו' [כלמתא מתוד"ס מיבפן], ויש"ל דשאני טומלים שפוסלים קודם אכילה בנגיעה, ופ"ע אינו מניחו בנית הבליעה שלו, אין לך לאכילה בכך. וריב"ן פי' לקמן גיעו בע לך לגמות לחייתו של רבא שהביא לבי תקבל אבל דבני רב תקבל לא גמות, ועוד דשיאכלוהו טומלין אין זה ניתו לכך לא הוי מחשבה ותו ליתו לחי אמר כלום ו"ל דשחי טומלים שפוסלים קודם אכילה בנגיעה (מהר"ם ז"ל): **אלא** מערה חישב בו'. פ"ה לפי כגל הלישול היה לו לחשוב פיגול בו', אבל מימה דבני מימה נמי תקבל מלי זית כזית פיגול בפ"ב [כוותנו לבני התוד"ס דמיפר כו' עד אין לכילה והקטרה מלטרפין], ולפילו כי מקקה להקטרה אבל לכילה לא, ולפי' הקונט' דלעיל מלי זית כזית פיגול בפ"ב [ממלי] אין מלטרפין, דהא גם הקטרה לא [ממלי] אין מלטרפין, דהא גם הקטרה לא פקע ממנה שם אכילה אם כמו בהלישול. ומ"מ דהיינו [טעמא] לפי שהלשול מונח להקטרת אם לא שמיה אכילה (מהר"ם ז"ל): **אי דאפקה בלשון אכילה** ה"נ. גליון, בלשון אכילה לחוד ולשון הקטרה לחוד בעי: ס"ג דהוי פיגול ומלטרף, הכל בגמלי שעקרון לכותר מתניתין דקתני לאלן אכילה והקטרה מלטרפין מייתי כו': **רש"י** ד"ה נ"ג **האוכל** בו' ושנטמא בולד הטומאה. כלומר ואלי זית כגיל נגע בולד הטומאה (גליון):

תורה אור השלם

1. וְאֵת אֵיזֶבֶל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל וְאֵין קֹבֵר וַיְפַתְּחֵהָ הַדֶּלֶת וַיָּנָס: מ"ב ט, י
2. כָּל חֹשֶׁךְ טְמוּן לִצְפוּנָיו תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא נָפָח יֵרַע שָׂרִיד בְּאָהֳלוֹ: איוב כ, כו

מוסף רש"י

האוכל שנטמא באב הטומאה. דכול ולד הטומלה לסייעו לרמשן, והלוכל שנטמל בולד הטומלה, דכול שני: **מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם.** דסייעו שני ומלטרפין יחד לעשות שלישי כדרך שהלשני עושה, דכול קל שבשניהן, אבל לא מלטרפין לכלי שיעשו שני כמו לרמשן שעשה שני, דל"ל סייעו ממור שבשניהן (מעילה יז:):

ליקוטים

השייך לענין זה ר' בענין קודם לדלמולים ולעולים לא שחישב בלבו מתחלה שניהם אלא שחישב שיאמר כך והוה דפגלו במקדש כיון שמתכוין בפירוש לפסולו ולפגולו חשיב היזק לא בדיבורייהו. בהכניסה לרבקה שתדוש ולא תינק ודוקא בתינק ותדוש פטור מדיני אדם אבל בתדוש לחודיה חייב בדיני אדם וכל זה דומה דוחק. וגם בפירוש הקונטרס בריש מנחות על הא דקאמר מחשבה דמינכרא פסל החמנא דהיינו דבור וההם נמי משמע הכי דקרי חברה לשם בלילה מחשבה דמינכרא שניכר שהוא משקר ואם לא היה מדבר במאי מינכרא כיון דאינו מחשב. ודוחק לומר כיון דאם היה מוציא בפיו היה ניכר קרי ליה מחשבה דמינכרא. ויש לתמוה מהא דאמרינן בפרק ב' דובחים גמרא כיצד קרוב המתיר אמר רבי יוחנן מנין למחשב בקדשים שהוא לוקה תלמוד לומר לא יחשב וכיון דכתיב בקרא לא יחשב דמשמע מחשבה מהיכא תיתי לך להצריך דיבור. ועוד דרישא דפריך התם רב אשי לרב מארי לאו שאין בו מעשה הוא ואין לוקין עליו אמר ליה רבי יהודה היא וכו', ומאי קושיא הא כי האי גוונא חשיב מעשה לרבי יוחנן כיון דאיכא דבור ובדבוריה מתעביד מעשה כדאשכחן בפרק קמא דתמורה דאמר ליה רבי יוחנן לתנא אשא תיתני מימר דבדיבורייה עושה מעשה, וכן חסמה בקול חשוב מעשה וטעמא משום דבדיבורייה מתעביד מעשה אבל אם אין צריך דבור אלא מחשבה בלב ניחא (ובירושלמי אי במחשבה בלא דיבור היכי לקיימי דע שחישב מאני) במחשבה לבדה מיפסיל בלא דיבור ניחא כיון שלא הוצרך הדיבור אלא לפי שעל ידי כך אנו יודעין שפסלו במחשבה אבל הפסול לא נקבע על ידי דיבור אלא על ידי המחשבה. ומיהו ברוב ספרים כזבחים גרסינן רבי יצחי ומצי למימר דאף על פי שיכול לתרץ דהתם בדיבורייה מתעביד מעשה רוצה להעמיד רבי יצחי אף כריש לקיש דפסיר חסמה בקול. והרב רבי חיים היה אומר דלא חשיב בדבורו מתעביד מעשה מה שנפסל במחשבתו דמתחלה כמו כן אנו היה ראוי להקריבו לאכול עדיין עד שיקרבו מתירין אף על פי שמתחלה היה עומד ליקרב בבשר ונמור ועתה נפסל על ידו

קבב

קבב א מיי' פרק ט"ז מהלכות פסה"מ הלכה ד:

קבב ב ג מיי' פ"ד מהל' טומלת אוכלין הלכה יג:

קבב ד מיי' שם הלכה יב:

קבב ה מיי' פרק ט"ז מהלכות פסה"מ הלכה ד:

קבב ו ז ח מיי' פ"ד שם הלכה י והלכה טו ועיין כס"מ: